

לא הבית הוא השוכב על הספה של הפסיכו-אנליטיקן האדריכל, כי אם האיש האמור לגור בבית. הד"ר אריה פלד סבור שיש להתאים את הבית לגרים בו, ולא להיפך

האשה, אמנם, רצתה לבנות בית, אלא שאת עיקר חייה ראתה מחוץ לבית. כמישרד. כביקור-חברים. לעומתה, הגבר הוא חובב-בית מובי הק. טיפוס של נעלי-כית וכמה ילדים המתרועעים, תמידית, סביבו. אם רק יניחו לו, לא יעזוב את ביתו. שם יישב, כחרד-האורחים, יום ולילה, מוגן ורחוק מהעולם החיצון.

כשהחליטו לבנות בית חדש, פרצו במריבות אינסופיות. היא רוצה כך והוא חולם על בית אחר לגמרי.

לבסוף הגיעו אל הדוקטור אריה פלד, אדריכל הנעזר בפסיכולוגיה. הן פיתרונות שמצאו, בסיועו, היו פשוטים, קלים לביצוע.

היא, שרוצה לברוח, תכלה רכות משעותיה הביתיות כחרד-עבודה, המי מוקם בקצה הבית, ולו כניסה נפרדת. למענו, הזקוק לחום עוטף, תיכנן פלד חדר-אורחים רחב, גדול, מישפחתי. חדר כזה שאפשר לבלות בו שעות רבות מבלי להשתעמם או להתעייף.

גם הנוף תוכנן למען נטיותיהם הנפשיות של בני-הזוג. הוא רצה שביטו ישקיף אל נוף רחוק, מעורר-געגועים. היא רצתה גינה סמוכה לבית, כדי שתוכל להתבודד. בה בשעות של עומס מישפחתי מעיק.

וכך היה. מביטם אמנם נשקף נוף רחוק, אך גם גינה צמודה אליו.

אדריכל רגיל אינו נותן את דעתו למשמעות. בדרך-כלל הוא מכין תוכנית ובונה בית על-פי דרישות כספיות, אופנתיות וצורניות. טוען הדוקטור אריה פלד, אדריכל המתמחה בקשר שבין האדם והסביבה.

אולם אדריכל רגיל אינו יודע איך ליצור את הקשר הנכון בין הלקוח המיטוב לבין ביתו, וזאת מפני שהאדריכל, כמו הלקוח, אינו יודע בעצם מה הוא רוצה.

תמונה שכיחה: אדריכל הבונה למי עץ לקוחותיו רירות מורנניות, מתחכך מות, והוא עצמו מתגורר בבית-אבן ישן. כאילו רומז להם: תגורו אתם היכן שתגורו, אני מתגורר בבית נעים כאי-מת.

גם הלקוחות אינם יודעים מהו רצונו האמיתי, שכן מרבית האנשים אינם מודעים לעצמם. הם קונים מגורה מסוימת, מפני שזו מגורה אופנתית, או מפני שהיא מתאימה לריהוט, אך אינם נעצרים לרגע כדי להרהר האם מגורה

כזו אכן מתאימה לאופיים, האם יחושו בנוח בקירבתה?"

בית החלומות

בדיוק לשם כך, קיים פלד בעזרת טכניקה פשוטה-לכאורה, מעט

פשטנית, הוא מתכנן לקוחותיו את ביתם על-פי דרישת אופיים. אין לו מישרד פרטי. הוא פועל במיסגרת הטכניון.

בסוף שנות ה-60 הגיע תהליך-הבנייה הגדול, שלאחר מלחמת-העולם, לרווייה. לפתע, בתוך כל המוני השכורנות והשכונות החדשים, התברר כי הר

ב-1969 סיימתי את לימודי-האדריכלות, והתחלתי ללמוד לקראת הדוקטורט באוניברסיטת גלאזגו. בדיוק אז נערך הקונגרס האירופי הראשון בתחום הזה, אומר פלד.

הוא שמע, התלהב, סיים את לימודיו שם, היה לאחר הדוקטורט הראשונים בתחום זה, חזר לארץ ופיתח ענף חדש של אדריכלות.

"רוב התחום הזה נשען על סוציולוגיה. אני פיתחתי את האקו-אנליזה, ניתוח סביבתי המבוסס על הפסיכולוגיה ההומניסטית.

האדם, מבחינתי, הוא יצור בעל יכולת בחירה וצמיחה. וכך צריך להיות ביתו, מקום שבו ממומשת אישיות המתגורר. הבית עוזר לו לצמוח ולהתפתח. הבית הוא חלק מהתראפיה הקבועה של האדם."

באופן מעשי זה נראה כך: הלקוח מספר לפלד מהן ציפיותיו מביתו, מהו בית ילדותו, היכן הוא חש בנוח ואילו מקומות אינם חביבים עליו, מהו סדר-היום שלו והיכן, בבית, הוא מבלה את מרבית זמנו.

מחשב, שתוכנת במיוחד לשם כך, מצליב וממפה נתונים ומושגים שהם בית-חלומות ואנטי-בית של הלקוח המסויים. בעזרת המפה הזו נערכות בין

השניים כמה שיחות נוספות, שבמהלכן מנסה הלקוח לתכנן בעצמו את ביתו. בסופה של הסדרה מצוייד הלקוח המסביר מהו הבית המתאים לתכונותיו, ובתוכנית-בנייה עקרונית. אם ירצה הלקוח שפלד יתכנן את ביתו, יעשה זאת פלד בשימחה. אם לא — ימשיך בעבודה אדריכל אחר.

גאודי והיכל-הספר

בחברת עבה, המתארת את יסודות שיטתו, מביא פלד את דנה, סטודנטית בטכניון, כרוגמה קלאסית למשתתפת בסדרה.

דנה נולדה באוסטרליה. לפני שהגיעה לישראל, טיילה בעולם. כשהתבקשה לציין את עשרת המקומות האהרים עליה, הזכירה את נמל סידני, בניית האופרה של סידני, מלון הייאת רינוסטי כסאן-פרנציסקו, הפנתיאון ברומא, ה"כלה-ספר בירושלים והעיר ירושלים כולה, ערכותיה של אוסטרליה, בנייני גאודי בכרצ'ונה, הרים ואגמים שווייציים, השוק בפירנצה.

מקומות של יוספים הם שוק ערבי, דירתה, חנות גדולה בחיפה, רחוב הרצל בחיפה, התחנה המרכזית, הקמפוס האוניברסיטאי, הסיפריה וקריית הטכניון. רשימות אלה מגלות כי דנה נוטה להתרשם ממקומות בעלי נוכחות חזקה, דרמטיות, מלאי הפתעות וניגודים מרחביים. מקומות בעלי אופי אישיות משל עצמם. מקום, אף שהוא נעים, שאינו מצטיין בייחוד מסויים, כאילו אינו קיים לגביה.

אלא שהשיחות ומיפוי רצונותיה הביתיים גילו כי הבית הוא מקום זול, קטן, מצומצם, ובו מיספר האנשים מרעט, פרטי, מנוכר אפילו, בניגוד למקור

ביתו של פלד (משמאל) באזור החאשוק-הקארייה, סיסבון קטן בלבד